

מעשה שהיה... היום לפני... יואב עציון

החודש, בי"ב באדר, נציין את יום מותם של שניים מאנשי הצבא הגדולים ומהמפקדים הנערצים בתולדות מדינת

ישראל.

האחד הוא יגאל אלון (פייקוביץ') שנולד וגדל בכפר תבור (מסחה) וכבר בנערותו היה שומר על המושבה ועל

שדותיה.

בימי המרד הערבי התגייס ל"ההגנה" כנוטר וכלוחם פו"ש ולאחר מכן לפלמ"ח, שם בלט כלוחם וכמפקד מעולה,

בזמן קצר סלל את דרכו לפיקוד על הפלמ"ח במשך מספר שנים, שבהו תכנן וביצע מבצעים רבים, הגדיל את

הפלמ"ח ובמידה רבה יצר את המיתוס סביבו.

אם יצחק שדה היה להוגה הרעיון ולמתווה הדרך, אלון היה לשליח ולמוציא לפועל של תורתו.

איש שטח מעולה, שידע להנחיל לפקודיו את תחושת האחריות והחשיבות במשימותיהם, הפלמ"חניקים היו

אומרים על יגאל בחיור: "אם הוא טופח לך על הכתף - אתה נשאר בפלמ"ח עוד שנתיים. לחץ לך את היד - אתה

נשאר שלוש".

במלחמת העצמאות פיקד על המבצעים לכיבוש הגליל, לוד ורמלה, עמד בראש חזית הדרום, ופיקד על כיבוש כל

הנגב עד אילת. אלון דגל בהפתעת האויב בדרכים בלתי צפויות, והיה מוכן לקחת סיכונים לשם כך. רבים מגדירים

אותו כמפקד שדה וכאסטרטג הגדול ביותר שקדם לעמנו בדורות האחרונים.

לאחר שחרורו מצה"ל (באופן כפוי על ידי בן גוריון) וכשהוא עטור בתהילת מלחמת העצמאות החל אלון בקריירה

פוליטית, התקדם מעלה מעלה ואף היה לראש ממשלה לפרק זמן קצר, ולמרות זאת נחשב בעיני רבים להחמצה

פוליטית. אט אט פגה ממנו הילת הניצחון ותדמיתו כמייצג דור תש"ח. הוא דחף לאיחודן של המפלגות מפא"י

ואחדות העבודה וליצירת מפלגת העבודה. הגה את תכנית אלון שעליה הארכנו כאן בעבר.

היום, לפני 44 שנים, בגיל 61 נפטר יגאל אלון באופן פתאומי.

השני הוא ארז גרשטיין

ארז גדל והתחנך בקיבוץ רשפים, כילד התעניין מאוד בטבע, ארכיאולוגיה וגאוגרפיה של ארץ ישראל וכנער עבד

בענף המדגה של הקיבוץ. בשנת 1979 התגייס לשיטת 13 ולאחר שנה הודח ועבר לסיירת גולני, עבר מסלול

הכשרה ושירת כמפקד כיתה באימונים ובפעילות המבצעית של היחידה.

לאחר שסיים קורס קצינים בהצטיינות, מונה למפקד צוות בסיירת גולני.

במהלך מלחמת שלום הגליל, נלחם גרשטיין בראש צוותו פעולה לכיבוש הבופור, נפצע בזרועו והמשיך להילחם.

עם תום הקרב פונה לביתה"ח אך לאחר יומיים של התעקשות רבה מצידו חזר להילחם עם היחידה בלבנון.

ב-1983 השתחרר מצה"ל כסמ"פ, עבד בקיבוץ וטייל בעולם שנתיים וחצי כאזרח ואז חזר לשירות קבע בתור מ"פ

בגדוד 12.

בתפקידו זה שקד על העלאת רמת החיילות והכושר הגופני והפך את הפלוגה לאחת מהטובות בחטיבה.

בתפקידו הבא שימש קצין המבצעים של חטיבת גולני, ב-1987 מונה למפקד סיירת גולני, ופיקד על פעולות נועזות

ברצועת הביטחון בלבנון.

בשנת 1989 מונה למפקד גדוד 51 של גולני והוביל אותו בפעילות מבצעית בלבנון כנגד מחבלי החזבאללה, אז גם

עבר לגור עם חברתו, הרטל, בקיבוץ יגור. בשנת 1991 מונה למפקד גדוד 17 בביסלמ"ח. בשנת 1993 הועלה

לדרגת אלוף-משנה ומונה למפקד החטיבה המזרחית ביחידת הקישור ללבנון (יק"ל) שם נאלץ לטפל גם בבעיות

האוכלוסייה האזרחית בנוסף למלחמה עיקשת במחבלים. במהלך תפקידו למד ערבית וכוון יחסים טובים עם

המקומיים. באוגוסט 1995 מונה למפקד חטיבת גולני. באותה שנה התחתן עם הרטל ובנה את ביתו במושב היוגב.

בס"ד

עמוד | 10

בלט בתפקידו זה כמי שהפעיל את החטיבה באופן יצירתי ונועז, והביא לתוצאות והצלחות רבות. לאחר מכן שימש

סגן מפקד עוצבת געש בשנים 1997–1998, ב-1998 הועלה לדרגת תת-אלוף ומונה למפקד יחידת הקישור ללבנון.

היום לפני 25 שנה נהרג גרשטיין ממטען צד של חזבאללה שהופעל לעבר מכונית המרצדס המשוריינת שבה נסע

בקרבת מוצב כאוכבא ברצועת הביטחון, לאחר שחזר מניחום אבלים בביתו של איש צד"ל שנהרג, בכפר הלבנוני

שבעא.

גרשטיין נהג, בכל שירותו בצה"ל, להסתובב ללא רצועה לנשק, כשרק ידו מחזיקה בנשק, כדי "להיות מוכן תמיד".

כאשר היה מ"פ בגדוד 12 של גולני חייב את כל פלוגתו בטירונות ללכת עם הנשק כאשר הרצועה תלויה על הצוואר

(תלה צוואר) במצב של מוכנות לקרב.

כמח"ט גולני אסר על הפקודים שלו להשתטח על קברי חבריהם. אמר שיש לכבד את זכר הלוחמים בעמידה, ומי

שכואב לו שילך לנחם את משפחות הנופלים שלהן הרבה יותר כואב.

חינך את חייליו לחתירה למגע, ואף טען שהמסתערים תמיד מנצחים.

מיוחסת לו האמירה כי "לוחם טוב יכול למות ממטען בלבד" וכבר ציינו כאן קודם כי הוא עצמו נהרג ממטען צד.

גרשטיין נחשב לאיש שטח מעולה ולמפקד אגדי ומוצלח, יצירתי ונועז מאוד. היה ועודנו סמל ודוגמה בעבור לוחמים

ומפקדים רבים.

ועתה לנקודה המרכזית:

אם הייתי צריך לחשוב על מכנה משותף לשני מפקדים אדירים אלה - הרי שיהיה זה באופן חד משמעי הבנת השטח

והבנת החשיבות של ההיכרות איתו על כל רבדיו וההכרות עם ארצנו על כל עמקיה, הריה ונחליה.

אצל יגאל אלון זה בא לידי ביטוי בהכשרת הסיירים בפלמ"ח, ובהשקעה הרבה בלימוד השטח, מתוך הבנה ומחשבה

ש"על הלוחם להיות ניחן בכל תכונותיו של הצייד".

פקודיו של ארז גרשטיין מספרים כי ידיעת הארץ הייתה מאוד חשובה לו. בכל מקום חדש שהגיע עם חייליו, טרח

להסביר להם מהו האזור והיישובים שקיימים בו. לעיתים היה מוכן לוותר על אימונים צבאים בשביל ללמד על אזור

מסוים, ואף אמר "החינוך זה האימונים". כאשר פלוגתו הגיעה למשימות בט"ש בחזית רמת הגולן, הבטיח שבוע

חופש ("רגילה") לכל מי שילמד בעל פה את שמות כל היישובים היהודים בגולן, והעניק את החופש לשניים

מהחיילים שהצליחו במשימה.

פיסה מהמורשת אותה מנחילים לנו שני אלו היא כי כל הרוצה להילחם על ארץ זו, כל אשר ארץ זו חשובה לו וכל

המעוניין להשפיע על הנעשה בה בכל תחום, חייב לפני הכל להכיר אותה ככף ידו.

אינך יכול להילחם מבלי לדעת על מה אתה נלחם, ואינך יכול לשנות מבלי להכיר את המצב הקיים ואת אופי המקום

שברצונך לשנות.

כך שאם ברצוננו להשפיע ולהציל את מדבר יהודה, עלינו קודם כל לסייר בו, להכיר כל עץ ואבן בו, ולדעת וללמוד על

כל מי שהילך בו בכל הדורות.

אז, ורק אז נוכל להתיימר להשפיע ולשנות את מדבר יהודה, בדרכם של שני הגיבורים הללו.